

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 27. maja 2024. godine
Ref.br.: RK 2433/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI222/23

Podnosilac

Pal Bala i Merita Vitija Dembogaj

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo
REVU-BR. 6/2023 od 2. februara 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev su podneli Pala Bala i Merita Vitija Dembogaj (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost rešenja [REVU-BR. 6/2023] od 2. februara 2023. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), u vezi sa presudom [AA.UZH. br. 162/2021] od 17. novembra 2022. godine Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i presudom [AU. br. 341/2018] od 24. decembra 2020. godine Osnovnog suda u Prištini – Departman za upravljanje (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva Pal Bala je osporenu odluku primio 4. oktobra 2023. godine.
4. Podnositeljka zahteva Merita Vitija Dembogaj je osporenu odluku primila 3. oktobra 2023. godine.

Predmetna stvar

5. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja Vrhovnog suda, kojim podnosioci zahteva navode da su im povredena prava zagantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 11. oktobra 2023. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 20. oktobra 2023. godine, predsednica Suda, Gresa Caka-Nimani, je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha i (članovi).
9. Dana 8. novembra 2023. godine, Sud je obavestio podnosiocima o registraciji zahteva.
10. Dana 8. novembra 2023. godine, Sud je obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i tražio informacije u vezi sa datumom prijema osporenog rešenja od strane podnosioca zahteva.
11. Dana 8. novembra 2023. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i poslao im njegovu kopiju u skladu sa Zakonom.
12. Dana 8. novembra 2023. godine, Osnovni sud je podneo Sudu traženu priznanicu.
13. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi položio je zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo svoj mandat u Sudu.

14. Dana 29. aprila 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja

15. Iz spisa predmeta proizilazi da su podnosioci zahteva zaposleni na poziciji pravnog službenika u Jedinici za obradu zahteva u Kosovskoj agenciji za imovinu (u daljem tekstu: KAI).
16. Dana 10. jula 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Departmanu za ljudske resurse KAI-a za usaglašavanje pozicije i nadoknadu plate.
17. Dana 5. avgusta 2015. godine, podnosioci zahteva su primili odgovor od Deptmana za ljudske resurse KAI-a.
18. Dana 10. avgusta 2015. godine, podnosioci zahteva su uložili žalbu Žalbenoj komisiji KAI, tražeći napredovanje na poziciji sa pozicije pravnog službenika na višeg pravnog službenika i naknadu plate.
19. Dana 6. oktobra 2018. godine, Žalbena komisija KAI je odlukom [Ref: 01095/15ak] odbila žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu.
20. Dana 20. oktobra 2015. godine, podnosioci zahteva su uložili žalbu protiv gore navedene odluke Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK), koju su dopunili 22. oktobra 2015. godine.

(Prvi set postupaka)

21. Dana 11. decembra 2015. godine, NNOSCK je odlukom [A/02/507/2015] odlučio na sledeći način:

*“ODBIJA se, kao neosnovana, žalba grupe podnosilaca žalbe K. D., **Merite Vitia-Dembogaj i Pala Balaja**, sa brojem A 02/507/2015/ od 20.10.2015. godine.*

II. OSTAJE na snazi odluka sa brojem Ref.01095/15/ak od 06.10.2015. godine Komisije za rešavanje sporova i žalbi Kosovske agencije za imovinu”.

22. NNOCSK je u svojoj odluci naglasio: „Veće za razmatranje žalbi je razmotrilo žalbeni navod podnosioca žalbe za napredovanje na poziciji sa pozicije pravnog službenika na višeg pravnog službenika i utvrdilo da žalbeni navod nije održiv, jer se napredovanje vrši samo kroz interne postupke zapošljavanja kroz postupke napredovanja kao što je propisano zakonskim odredbama člana 27, stav 1, tačka 1.4 Zakona br. 03/L-149 o Civilnoj službi Republike Kosovo, gde se propisuje: „Napredovanje iz niže na višu poziciju ili iz manjeg na viši koeficijent unutar funkcionalne pozicije je dozvoljeno na osnovu: 1.4 uspešno položenog testa, dokazivanja zasluge, sposobnosti i stručne kompetentnosti“, takođe odredbama člana 10, stav 1 Uredbe br. 21/2012 o napredovanju u karijeri civilnih službenika, gde je propisano: „Minimalno vreme za napredovanje najnižeg gradiranja na više gradiranje ili sa jedne funkcionalne kategorije na višu funkcionalnu kategoriji, je tri (3) godine od kada je performansa civilnog službenika ocenjena prema kategorijama dobro i vrlo dobro, zatim 2 godine kada je njegova performansa dobila odličnu ocenu”.

23. Protiv gore navedene odluke, podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu, tražeći ukidanje odluke [A/02/507/2015] NNOCSK-a, sa obrazloženjem da je zahvaćena pogrešnim utvrđivanjem činjeničnog stanja.

24. Dana 5. decembra 2017. godine, Osnovni sud je presudom [A. br. 191/2016] odlučio sledeće:

“Usvaja se, kao osnovan, tužbeni zahtev tužilaca Merite Vitija, K. D. i Pala Balaja, svi iz Prištine. Ukida se odluka tuženog, Nezavisnog nadzornog odbora za civilnu službu Kosova sa br. 4444/2015 od 11.12.2015. godine i stvar se vraća na preispitivanje i presuđivanje tuženom”.

25. Osnovni sud je usvojio gore navedeni tužbeni zahtev podnosilaca, sa obrazloženjem da osporena odluka NNOCSK-a sadrži ozbiljne nedostatke koji negativno utiču na ocenu zakonitosti. Glavno obrazloženje se odnosi na povredu zakonskih odredbi, posebno člana 84, stav 2 i člana 85. Zakona o upravnom postupku. Osnovni sud je ocenio da upravni akt ne sadrži dovoljan sažetak činjeničnog stanja i izjašnjavanje o pravnom osnovu, kako to zahtevaju zakonski uslovi. Takođe, utvrdio je da je odluka NNOCSK-a ništava i da je u suprotnosti sa sobom, ne nudeći konkretno obrazloženje za odlučne činjenice. U odluci se takođe navodi da je obrazloženje Veća formulisano na uopšten i apstraktan način, bez adekvatnog obrazloženja o činjenicama koje su uticale na odluku.

(Drugi set postupaka)

26. Dana 31. januara 2018. godine, NNOCSK je u postupku ponovnog odlučivanja doneo odluku [A. br. 26/2018], kojom je odbio žalbu podnosilaca zahteva, kao neosnovanu, sa obrazloženjem da je *“Komisija za rešavanje sporova i žalbi Kosovske agencije za imovinu, prilikom donošenja odluke sa brojem protokola Ref 01095/15/ Ak od 06.10.2015. godine, postupila u skladu sa odredbama Zakona br. 03/L-149 o Civilnoj službi Republike Kosovo, utvrđujući činjeničnog stanje i pravni osnov”.*

27. Protiv gore navedene odluke NNOCSK-a, podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu, tražeći njeno ukidanje i *“da se obaveže tužena da preinači akt imenovanja za tužioce Meritu Vitija-Dembogaj i Pala Balaja sa pozicije pravnog službenika na poziciju viši pravni službenik od januara 2015. godine i da se obaveže KAUVI da na ime naknade za promenu u plati tužiocima izvrši nadoknadu na sledeći način: obavezuje se tužena KAUVI da na ime naknade razlike u plati prema finansijskom veštačenju do datuma veštačenja isplati tužiocima: Meriti Vitija-Dembogaj ukupan neto iznos od 4207,92 evra, Palu Balaju ukupan neto iznos od 4207,92 evra i K. D. ukupan neto iznos od 3057,52 evra, obavezuje se tužena KAUVI da na ime nadoknade razlike u plati za naredne mesece od datuma veštačenja 31.03.2020. godine do decembra 2020. godine isplati tužilji: Meriti Vitija-Dembogaj iznos od 544,95 evra i Palu Balaju iznos od 544,95 evra, to važi za 9 meseci po 60,55 evra, i da od decembra 2020. godine pa nadalje sve dok postoje zakonski uslovi isplati iznos mesečne razlike u vrednosti 1 koeficijenta ili 60,55 evra za svaki mesec za tužioce: Meritu Vitija Dembogaj i Pala Balaja, sve to sa zakonskom kamatom od datuma podnošenja tužbe ...”.*

28. Dana 24. decembra 2020. godine, Osnovni sud je presudom [A. br. 341/2018] odbio tužbeni zahtev podnosilaca, kao neosnovan, sa obrazloženjem da su *“odluke osporene od strane tužilaca pravične i zakonite i da istim odlukama tužiocima nije povređeno nijedno zakonsko pravo, jer su tuženi i tužena pravilno utvrdili činjenično stanje i pravilno su primenili procesno i materijalno pravo kada su odbili žalbu tužilaca, kao neosnovanu”.*

29. Protiv gore navedene presude, podnosioci zahteva su u zakonskom roku uložili žalbu Apelacionom sudu, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, tražeći da se osporena presuda preinači u korist podnosilaca zahteva.
30. Dana 17. novembra 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [AA. br. 162/21] odbio kao neosnovanu podnetu žalbu i potvrdio presudu [A. br. 341/2018] od 24. decembra 2020. Godine.
31. Jednog neutvrđenog dana, podnosioci zahteva protiv gore navedene presude podneli su reviziju Vrhovnom sudu, navodeći povredu odredaba parničnog postupka i povredu materijalnog prava, sa predlogom da se ukine osporena presuda u korist podnosilaca zahteva.
32. Dana 2. februara 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [REVU-br. Nr 6/2023] odbio, kao nedozvoljenu, reviziju, sa glavnim obrazloženjem da se *“protiv pravosnažnih odluka u upravnim stvarima ne može izjaviti revizija, stoga je ovaj sud odbio, kao nedozvoljen, zahtev za reviziju”*.

Navodi podnosioca

33. Podnosioci zahteva navode da je presuda [REVU-br. br. 6/2023] od 2. februara 2023. godine Vrhovnog suda doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda, zagarantovana članovima 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

Navod o povredi člana 24. Ustava

34. Podnosioci zahteva navode da je Apelacioni sud odbio njihovu žalbu kršeći Uredbu br. 21/2012 i bez pažljivog analiziranja promena u opisu radnih zadataka podnosilaca zahteva. Podnosioci zahteva navode razliku između svojih plata i plata drugih kolega, opisujući to kao diskriminaciju i bez pravne podrške, dajući prednost višim pravnim službenicima u suprotnosti sa organogramom. Podnosioci zahteva traže priznavanje jednakosti u platama sa svojim kolegama, iznoseći svoje razloge u pravnom kontekstu.
35. S tim u vezi, podnosioci zahteva ističu: *“I na osnovu ovih radnji, agencija je 2015. godine, kada je usaglašavala koeficijente, morala da usaglasi koeficijente i za tužioce, kao što je to učinila za neka druga radna mesta koja je smatrala bez konkurencije, ali nije preduzela radnje za tužioce i promenila je opis radnih zadataka, bez da izjednači njihove plate sa platama kolega u kancelariji za isti posao ista plata. Dakle, sudu je jasno da se radi o očiglednoj diskriminaciji u plaćanju za isti posao i istu odgovornost, a ova situacija nema podršku ni obrazloženje u važećem materijalnom zakonu. Takođe na osnovu organograma Kancelarije za rešavanje zahteva (dokaz u tužbi), obrada spornih predmeta u agenciji je dužnost i odgovornost samo viših pravnih službenika koji imaju koeficijent 8, ali je tužena KAUVI, poslodavac, ove zadatke i odgovornosti prema ovom organogramu iz 2014. godine kroz izmenu opisa radnih zadataka dodelio i tužiocima i faktički su svi izjednačeni sa poslovima i obavezama, ali su se plate razlikovale, što nije dozvoljeno nikakvim materijalnim pravom. Takođe, visina je pravilno utvrđena od strane veštaka i na osnovu beleški koje je tužena KAUVI predstavila, tačnije na osnovu akata imenovanja i platnih lista koje je sud tražio na poslednjem ročištu za kolege iz kancelarije tužilaca, tj. za više pravne službenike A.D., V.D., i V.H., potvrđuje se da postoji razlika u plati u vrednosti koeficijenta za isti posao i iste odgovornosti između viših kolega pravnih službenika i tužilaca”*.

36. Podnosioci zahteva navode: “[...] tužena KAUVI nije jednako tretirala tužioce u odnosu na svoje druge radnike, njihove gore navedene kolege, tj. u odnosu na A.D., V.D., i V.H., u vezi sa istom platom za isti posao, čime je povredila gore navedene odredbe Zakona o zaštiti od diskriminacije”.
37. Podnosioci zahteva smatraju: “Gore navedenim presudama nam je povređeno pravo na “jednakost pred zakonom”, koje je zagarantovano članom 24. Ustava, i pravo na “pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 6. Konvencije. Isti osnovni sud i isti sudija, g. H.H., u drugom sudskom postupku, u identičnom predmetu i u približno isto vreme, doneo je usvajajući presudu, čime je povredio pravo podnosilaca zahteva na jednakost pred Zakonom o zaštiti od diskriminacije br. 05/L-021”.
38. S tim u vezi, podnosioci zahteva navode: “Sudija H., je odobrio sličan predmet samo na osnovu zahteva tužilje da obavlja isti posao kao i njene kolege, ali nije isto plaćena, a u obrazloženju ove presude je precizno naveo da je tuženi prema njoj nejednako postupio u odnosu na njegove druge radnike u pogledu iste plate za isti posao, čime je povredio gore navedene odredbe Zakona o zaštiti od diskriminacije, a to se nalazi u obrazloženju suda u predmetu A. br. 676/2018 od 30. oktobra 2020. godine koji je priložen. Na ovu presudu postoji žalba tuženog, Nacionalne kancelarije revizije, a Apelacioni sud je rešenjem AA. br. 64S/20 od 25. jula 2022. godine (isti predsednik veća – kao i prilikom odlučivanja za podnosiocima zahteva, g. M.N.), vratio predmet na preispitivanje da bi ocenio samo materijalne dokaze i da bi se sastavilo finansijsko veštačenje za utvrđivanje obaveza koje ima tužena, dakle, apelacioni sud uopšte nije utvrdio pitanje diskriminaciju u pogledu iste plate za isti posao”.

Navodi u vezi sa povredom člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

39. Podnosioci zahteva navode: “Apelacioni sud nije uopšte ocenio materijalni zakon kada je odbio žalbu tužilaca, jer nije uzeo u obzir važeće zakone na Kosovu koji regulišu pitanje jednake plate za jednak posao, a koji se odnose na diskriminaciju. Oba suda, Osnovni i Apelacioni su prilikom razmatranja žalbe i tužbe tužilaca bili dužni da se pozovu na Zakon o zaštiti od diskriminacije br. 05/L-021, odnosno na njegov član 2 (dva) koji propisuje: “1. Ovaj zakon se sprovodi za sve aktivnosti ili neaktivnosti, svih lokalnih i državnih institucija, fizičkih i pravnih lica, javnog i privatnog sektora, koji su kršili, krše ili mogu kršiti prava bilo kog lica ili fizičkih ili pravnih lica, u svim oblastima života, a posebno kada se bave: 1.3. uslovima zapošljavanja i uslovima rada, uključujući razrešenje, raskid ugovora i prestanak plaćanja”, i njegov član 3 (tri) koji propisuje: “1. Princip jednakog tretmana znači da neće biti nikakve neposredne ili posredne diskriminacije, u pogledu bilo kojeg navedenog osnova koji je određen u članu jedan (1) ovog zakona [...]”.
40. Podnosioci zahteva dalje ističu: “Pored toga, Apelacioni sud u obrazloženju navodi “da tužioци mogu obavljati i druge dodatne poslove koji nisu u njihovoj odgovornosti i to je lična i dobrovoljna stvar”. Da je tako kako navodi sud, zašto onda postoje različite pozicije na profesionalnom nivou civilne službe, kao što su: asistent, službenik, viši službenik? Da je bilo kako navodi sud, da poslodavac KAUVI može da traži od tužilaca dodatne dužnosti, ne bi promenio opis radnih zadataka tužiocima, već je to uradio u januaru 2014. godine a tužioци nastavljaju da imaju isti opis radnih zadataka i nastavljaju da obavljaju iste zadatke kao gore navedeni viši pravni službenici. Što se tiče onoga što sud navodi da je „lična ili dobrovoljna stvar“ tužiocima obavljanje dodatnih zadataka, sud ne uzima u obzir da je poslodavac, promenom opisa radnih zadataka, tužioce obavezao da ispune te obaveze, a prema Zakonu o civilnoj službi, neizvršavanje radnih zadataka predstavlja ozbiljnu disciplinsku povredu, za koju se kao disciplinska mera predviđa udaljšavanje iz civilne službe.

Ovde nije reč o drugim dodatnim zadacima, već o dodatnoj odgovornosti i istom poslu koju obavljaju viši pravni službenici, odnosno izjednačavanju dužnosti, poslova i odgovornosti tužilaca sa njihovim kolegama, tj. višim pravnim službenicima. Stoga, sve dok se tužioci terete sa obavezama nižih službenika, ne radi se o dodatnim zadacima, već o dodatnim odgovornostima i istom radu kao i viši pravni službenici, zbog čega se oblik i nivo plaćanja mora usaglasiti”.

41. Podnosioci zahteva u pogledu osporenog akta ističu: *“Dana 2. februara 2023. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem REVU-br. 6/2023 odbio, kao nedozvoljenu, reviziju podnosilaca zahteva protiv presude AA. br. 162/21 Apelacionog suda. Osnovni sud u Prištini u slučaju kada je revizija nedozvoljena, trebalo bi da je odbije rešenjem bez da održi ročište, a protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba drugostepenom sudu (kao što je navedeno u priručniku za sprovođenje parničnog postupka). Prvostepeni sud je podnetu reviziju smatrao dozvoljenom i istu je prosledio Vrhovnom sudu, koji ju je odbio, kao nedozvoljenu, i tom radnjom je podnosiocima zahteva povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer da je sud pravilno postupio, podnosioci zahteva bi imali mogućnost da ulože žalbu i preprave naziv zahteva sa revizije na zahtev za vanredno preispitivanje”.*
42. Podnosioci zahteva navode: *“Apelacioni sud je svojom presudom, kojom je odbijena žalba podnosilaca zahteva, povredio član 31. Ustava Republike Kosovo i član 6. Konvencije, jer nije poštovao ustavni standard obrazložene sudske odluke, pošto se uopšte nije bavio navodom podnosilaca zahteva u vezi sa diskriminacijom u pogledu iste plate za isti posao i isti sudija je u jednom drugom identičnom slučaju doneo usvajajuću presudu zasnivajući se na diskriminaciji, dok je prilikom odlučivanja u slučaju podnosilaca zahteva, u obrazloženju presude samo naveo uredbu i postupke napredovanja, a zasnivao se na priloženim dokumentima koje je podneo poslodavac, a da uopšte nije razmotrio dokaze i navode tužilaca”.*
43. Konačno, podnosioci zahteva traže od Suda da (i) proglasi njihov zahtev prihvatljivim; i (ii) da utvrdi da je osporeno rešenje, odnosno presuda [Revu. br. 6/2023] od 2. februara 2023. godine Vrhovnog suda, doneto u suprotnosti sa članovima 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, proglašavajući isto ništavim i vraćajući stvar na presuđivanje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

44. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti, utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
45. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

46. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni Zakonom. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, kojima je predviđeno:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

47. Sud se dalje poziva i na pravilo 29 [Računanje vremenskih rokova] i pravilo 34 [Kriterijumi prihvatljivosti] poslovnika o Radu:

Pravilo 29
[Računanje vremenskih rokova]

Vremenski rok koji je određen u Ustavu, Zakonu i Poslovniku, računa se na sledeći način:

[...]

(d) kada je rok izražen u mesecima, isti se završava istekom istog kalendarskog dana u mesecu kao i dan kada se desio događaj ili radnja za koju treba izračunati rok

[...]

(g) izuzetno, ako rok ističe u subotu, nedelju ili na službeni praznik, on se produžava do kraja prvog radnog dana koji sledi

Pravilo 34
[Kriterijumi prihvatljivosti]

- (1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:*

[...]

(c) Ako je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

48. Što se tiče ispunjenja ovih kriterijuma, Sud prvenstveno naglašava da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava jedan akt nekog javnog organa, odnosno Rešenje Vrhovnog Suda [REVV-BR. 6/2003] od 2. februara 2023. godine.
49. Međutim, na osnovu člana 49 (Rokovi) Zakona, Sud u nastavku mora oceniti: (i) koja je „*konačna odluka*“ u smislu člana 113.7 Ustava u vezi sa istekom zakonskog roka od četiri (4) meseca iz člana 49. Zakona, i to „*odluka poslednjeg efektivnog pravnog leka*“; i (ii) da li je ovaj zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca koji je utvrđen članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o radu.
50. S tim u vezi, Sud podseća da je pravilo o četvoromesečnom periodu autonomno i da se mora razumeti i primeniti na osnovu činjenica svakog slučaja posebno kako bi se obezbedilo delotvorno korišćenje prava na podnošenje zahteva pred Sudom. Sud naglašava da svrha zakonskog roka od četiri (4) meseca, definisana članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o Radu, služi pravnoj sigurnosti i obezbeđuje da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja razmotre u razumnom roku, kao i sprečava da se vlasti i druge pogođene osobe drže u stanju neizvesnosti tokom dužeg perioda (videti, između ostalog, slučaj ESLJP-a [Lekić protiv Slovenije, predstavka br. 10865/09, 45886 /07 i 32431/08](#) Presuda od 11. decembra 2018. stav 65). Ovo pravilo takođe daje vremena potencijalnom podnosiocu zahteva da li želi da podnese zahtev Sudu, i, ukoliko je to tako, da odluči o konkretnim argumentima koje treba izneti i toku činjenica, pošto istekom vremena postaje teško razmotriti pitanja koja je pokrenuo podnosilac zahteva (vidi slučaj ESLJP-a, [Sabri GÜNEŞ protiv Turske, predstavka br. 27396/06](#), Presuda od 29. juna 2012. godine, stavovi 52 i 55.
51. Period od četiri (4) meseca počinje da teče od dana donošenja poslednje odluke u okviru procesa iscrpljivanja pravnih lekova (vidi slučaj ESLJP-a, *Chapman protiv Belgije*, predstavka br. 39619/06, presuda od 11. decembra 2018, st. 34). U tom smislu, Sud naglašava da kada se podnosiocu zahteva prizna pravo da dobije kopiju pravosnažne odluke redovnih sudova, rok od 4 meseca počinje da teče od dana kada je odluka o poslednjem efektivnom pravnom leku uručena podnosiocu zahteva, bez obzira na to da li je odluka usmeno saopštena podnosiocu zahteva. Ovaj kriterijum je definisan i kroz tačku (c) stava (1) pravila 34 (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu, kojim je propisano da se zahtev podnosi u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka poslednjeg efektivnog pravnog leka uručena podnosiocu zahteva.
52. U tom smislu, Sud se oslanja i na sudsku praksu ESLJP-a, u kojoj je istakuto da nije potrebno iscrpljivati diskreciona pravna sredstva, niti pravna sredstva koja nisu direktno dostupna podnosiocima zahteva i koja zavise od izvršenja diskrecija posrednika. Prema ESLJP-u, iscrpljivanje pravnih lekova i period od četiri (4) meseca su usko povezani. ESLJP dalje navodi da period od četiri (4) meseca počinje da teče od dana kada je podnosilac predstavke primio odluku o poslednjem efektivnom pravnom leku (vidi predmet ESLJP, [Anne Williams protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Predstavka br. 32567/06](#), Odluka od 17. februara 2009. godine).
53. Sud primećuje da je u okolnostima ovog slučaja podnosilac zahteva podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv presude [AA. br. 162/21] Apelacionog suda, od 17. novembra 2022. godine. Vrhovni sud je rešenjem [REVV-BR. 6/2023] od 2. februara 2023. godine, odbacio reviziju kao nedozvoljenu sa glavnim obrazloženjem da se „*revizija ne može podneti protiv pravosnažnih odluka u upravnim stvarima, stoga je ovaj Sud odbacio kao nedozvoljen zahtev za reviziju.*“
54. Sud primećuje da se u okolnostima konkretnog slučaja postupak protiv podnosioca predstavke odvijao pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom predmeta koji je okončan presudom Apelacionog Suda [AA. br. 162/21] od 17. novembra 2022. godine.

Nakon prijema ove potonje, on podneo je reviziju pred Vrhovnim sudom koju je isti odbacio dana 2. februara 2023 godine, jer podnosilac zahteva nije podneo odgovarajući oblik pravnog leka pred Vrhovnim sudom. Na osnovu ovoga Sud zaključuje da su podnosioci zahteva najkasnije 2. februara 2023 godine bili upoznati sa odlukom Apelacionog suda [AA. br. 162/21] od 17. novembra 2022. godine .

55. Sud podseća da, u slučaju podnosioca zahteva, nakon prihvatanja presude [AA. br. 162/21] Apelacionog suda od 17. novembra 2022. godine, ništa ga nije sprečavalo da se obrati Ustavnom sudu. Međutim, podnosilac zahteva je blagovremeno podneo reviziju Vrhovnom sudu koju je isti odbacio jer podnosilac zahteva nije podneo odgovarajući oblik pravnog sredstva Vrhovnom sudu, što bi u ovom slučaju bio zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke, ali su podneli zahtev za reviziju, što nije u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama ZUS-a (član 24. stav 1. i član 25. stav 1.). (Vidi slučaj Suda [KI16/12](#), podnosilac zahteva *Gazmend Tahiraj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 22. maja 2012. godine, kao i slučaj [116/14](#), podnosilac zahteva *Fadil Selmanaj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 9. decembra 2014. godine, kao i slučaj [KI163/19](#), podnosilac zahteva *Hamid Kryeziu*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. juna 2020. godine, stavovi 61-62).
56. Shodno tome, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 34 (1) (c) Poslovnika o Radu, "*odluka poslednjeg efektivnog pravnog leka*" je presuda Apelacionog [AA. br. 162/21] od 17. novembra 2022. godine, koja je bila konačan. U ovom kontekstu, Sud mora dalje da proceni da li je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Sudu, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o Radu
57. Sud podseća da presuda [AA. br. 162/21] Apelacionog suda od 17. novembra 2022. godine, iako podnosioci nisu naveli datum prijema ove odluke, iz činjeničnog stanja slučaja jasno je da je dana 2. februara 2023. godine Vrhovni sud rešenjem [REVU-BR. 6/2023] odbacio reviziju kao nedozvoljenu te je shodno tome podnosilac zahteva morao biti upoznat sa presudom [AA. br. 162/21] Apelacionog suda od 17. novembra 2022. Stoga sud utvrđuje da je rok od 4 (četiri) meseca počeo da teče od dana 2. februara 2023 godine a da je podnosilac zahteva podneo njegovog zahtev, dana 11. oktobra 2023. godine u Ustavnom sudu, stoga Sud zaključuje da je protekao vremenski period od 4. (četiri) meseca (vidi predmet Suda [KI112/19](#) podnosilac zahteva *Ilir Kabashi*, citiran iznad, stav 44.).
58. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva u vezi sa presudom [AA. br. 162/21] Apelacionog suda od 17. novembra 2022. godine, podneta nakon zakonskog roka od 4. (četiri) meseca.
59. U zaključku, iz prethodno obrazloženih razloga, Sud nalazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku koji je definisanom članom 49. Zakona i pravilom 34. stav 1. tačka c) Pravilnika o radu, te da, shodno tome, Sud ne može da razmatra meritumu predmeta, odnosno da li su osporenim presudom povređena ustavna prava podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

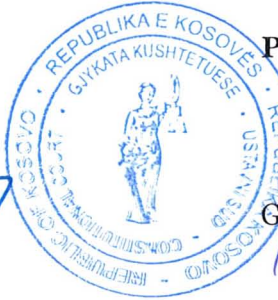
Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, člana 49. Zakona i na osnovu pravila 34. (1) (c), Poslovnika o Radu, dana 29. aprila 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

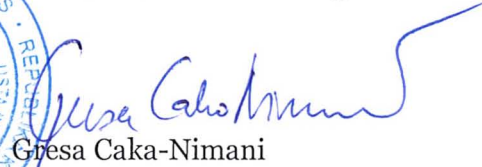
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani